

OBCHODY PATRONA ROKU SEP 2024 INŻ. STEFANA CISZEWSKIEGO W BYDGOSZCZY

25 października 2024 roku w Bibliotece Głównej UKW odbyła się Konferencja popularno-naukowa pt. „Inżynier Stefan Ciszewski twórca przemysłu elektrotechnicznego w Bydgoszczy”, która była zwieńczeniem wszystkich wydarzeń poświęconych pamięci tego wybitnego przedsiębiorcy i Patrona Roku SEP 2024.

Przypomnijmy, 27 września 2023 r. Zarząd Główny SEP ustanowił inż. Stefana Ciszewskiego Patronem Roku 2024. Zarząd Oddziału Bydgoskiego SEP w dniu 23 stycznia 2024 r. powołał Komitet Organizacyjny obchodów w składzie: przewodniczący - wiceprezes Zarządu Oddziału Janusz Nowastowski, wiceprzewodniczący - sekretarz Zarządu Oddziału Tadeusz Woliński, członkowie - Rafał Berger, Włodzimierz Bieliński, Sławomir Łaniecki, Paweł Gonczerzewicz, Marek Jeleniewski.

Działania poprzedzające ustanowienie inż. Stefana Ciszewskiego Patronem Roku SEP

Środowisko elektryków bydgoskich podjęło wiele działań popularyzujących postać S. Ciszewskiego:

- przeprowadzony został konkurs wśród uczniów Zespołu Szkół Energetycznych na najlepszą prezentację o życiu Stefana Ciszewskiego;
- ukazał się obszerny wywiad z J. Nowastowskim w Kurierze Bydgoskim organie Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszczy;
- w prasie codziennej „Ekspres Bydgoski” i „Gazeta Wyborcza” ukazały się artykuły o S. Ciszewskim, jako bydgoskim „Henrym Fordzie” i historii Zakładów Eltra; a także kilkakrotnie artykuły o obchodach Patrona Roku w SEP;
- w styczniowym numerze Wiadomości Elektrotechnicznych ukazał się obszerny artykuł o inżynierze Stefanie Ciszewskim uzasadniający ustanowienie go Patronem Roku 2024 w SEP.
- W kwietniu 2024 r., w nakładzie 300 egz. została wydana broszura pt. „Inż. Stefan Ciszewski – pionier polskiego przemysłu elektrotechnicznego – i losy jego fabryki” autorstwa Rafała Bergera i Janusza Nowastowskiego (opracowanie opinii wydawniczej dr Sławomir Łaniecki, ISBN 97883-927343-6-9);

💡 w 2023 r. na ulice Bydgoszczy wyjechał jeden z nowoczesnych zestawów tramwajowych, którego Patronem został Stefan Ciszewski, o czym zdecydowali mieszkańcy Bydgoszczy w plebiscycie w roku 2017, a ulica w Nowym Fordonie, między ulicami: Jasiniecką, a Matki Teresy z Kalkuty, już w 1997 r. otrzymała imię Stefana Ciszewskiego.

- 💡 W ramach obchodów Patrona Roku SEP 2024 na stronach internetowych SEP oraz profilach Facebook opublikowano wiele ilustrowanych materiałów
<https://bydgoszcz.sep.com.pl/patron-roku-2024-sep-inz-stefan-ciszewski.html>
- 💡 Z zasobów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej pozyskaliśmy jedyny egzemplarz Katalogu Fabryki Artykułów Elektrotechnicznych z roku 1937, liczącego 176 stron. Oddział Bydgoski SEP wydał Reprint w nakładzie 30 egzemplarzy.

Przygotowując konferencję podsumowującą obchody Patrona Roku SEP uzyskaliśmy patronaty od:

- 💡 marszałka Województwa KujawskoPomorskiego,
- 💡 wojewody KujawskoPomorskiego,
- 💡 prezydenta Miasta Bydgoszczy,

- 💡 rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego,
- 💡 rektora Politechniki Bydgoskiej im. J. i J. Śniadeckich.

25 października 2024 roku w Bibliotece Głównej UKW odbyła się Konferencja popularno-naukowa pt. „INŻYNIER STEFAN CISZEWSKI TWÓRCA PRZEMYSŁU ELEKTROTECHNICZNEGO W BYDGOSZCZY”.

W konferencji uczestniczyli znamienici goście:

- 💡 prezes SEP Sławomir Cieślik,
- 💡 sekretarz Zarządu Głównego SEP Aleksandra Kąkowska,
- 💡 przewodniczący Komisji Historycznej SEP Piotr Szymczak,
- 💡 wiceprzewodniczący Rady Miasta Lech ZagłobaZygler,
- 💡 wiceprzewodniczący Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszczy Marek Magdziarz,
- 💡 prorektor UKW ds. Organizacji, Współpracy i Rozwoju prof. dr hab. inż. Marek Macko,
- 💡 pełnomocnik Wojewody KujawskoPomorskiego do spraw Dziedzictwa Historycznego Sławomir Łaniecki.

Konferencję otworzyli wspólnie: prezes Oddziału Bydgoskiego SEP Paweł Baliński oraz przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Janusz Nowastowski. Niespodzianką było powitanie gości dokonane z pomocą AI, jako awatar Stefana Ciszewskiego ożywionego i przemawiającego do zgromadzonych.

Przedstawione zostały następujące referaty:

- 💡 mgr Rafał Berger, mgr inż. Janusz Nowastowski – *O życiu i dziele Stefana Ciszewskiego;*
- 💡 dr inż. Włodzimierz Bieliński – *Ślady konstrukcji produktów z katalogu S. Ciszewskiego w osprzęcie elektrycznym po roku 1945*
- 💡 dr Przemysław Sadłowski (pracownia historyczna SEP) – *Kazimierz Szpotarński twórca FAE Warszawa*

- 💡 *w latach 1919-1923 w spółce ze Stefanem Ciszewskim;*
- 💡 *dr hab. Sławomir Kamosiński – Zakłady Radiowe ELTRA jako marka modernizacji życia codziennego w PRL;*
- 💡 *dr Piotr Rataj (pracownia historyczna SEP) – Początki przemysłu maszyn elektrycznych do roku 1939;*
- 💡 *mgr Bogna DerkowskaKostkowska – Bydgoszcz tu żył i pracował Stefan Ciszewski - architektura fabryczna.*
- 💡 *dr Agnieszka Wysocka – Pamięć o Stefanie Ciszewskim w przestrzeni miejskiej Bydgoszczy;*
- 💡 *dr hab. Zbigniew Zyglewski – Fabryka Artykułów Elektrotechnicznych inż. Stefan Ciszewski w pierwszych latach po II wojnie światowej;*
- 💡 *dr hab. Marek Jeleniewski – Szkolnictwo zawodowe w Bydgoszczy do roku 1939;*
- 💡 *mgr Rafał Kubiak – Klub Sportowy „Ciszewski”.*

Wydawnictwa naukowe UKW wydadzą w roku 2025 materiały pokonferencyjne.

W dyskusji podczas konferencji zabrał głos wieloletni dyrektor Zakładów Radiowych ELTRA mgr inż. Piotr Terlecki informując o odnalezieniu tablicy z płaskorzeźbą Stefana Ciszewskiego wmurowaną obecnie w budynku Bydgoskiej Szkoły Wyższej będącej na terenie dawnej fabryki. Przybyła liczna grupa byłych pracowników ELTRY.

Podczas Konferencji została zaprezentowana wystawa produktów FAE, która może być

załączkiem stałej wystawy. Na wystawie znajduje się również osprzęt sprawny - zdemontowany z willi inż. Ciszewskiego przy ul. Sułkowskiego 6 w Bydgoszczy, pozyskany dzięki uprzejmości Pani Elżbiety Mikołajczak. Wymianę i konserwację osprzętu wykonał inż. Tadeusz Woliński. Opiekunem wystawy był dr inż. Włodzimierz Bieliński.

Zarząd Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Oddział Bydgoski

oraz

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

zapraszają na konferencję

INŻYNIER STEFAN CISZEWSKI - TWÓRCA PRZEMYSŁU ELEKTROTECHNICZNEGO W BYDGOSZCZY

25 października 2024 r. godz. 11.00

PROGRAM KONFERENCJI

Część I - godz. 11.00

- *Życie i dzieło inż. Stefana Ciszewskiego* - Rafał Berger, Janusz Nowastowski
- *Ślady konstrukcji produktów z Katalogu S. Ciszewski w osprzęcie elektrycznym po roku 1945*
- dr inż. Włodzimierz Bieliński
- *Zakłady Radiowe ELTRA jako marka modernizacji życia codziennego w PRL*
- dr hab. Sławomir Kamosiński
- *Stan i ewolucja infrastruktury energetycznej w miastach województwa pomorskiego w latach 1945-1950*
- dr hab. Tomasz Kawski
- *Szkołnictwo zawodowe w Bydgoszczy do roku 1939* - dr hab. Marek K. Jeleniewski
- *Fabryka Artykułów Elektrotechnicznych inż. Stefan Ciszewski w pierwszych latach po II wojnie światowej*
- dr hab. Zbigniew Zyglewski

Część II - godz. 14.30

- *Bydgoszcz. Tu żył i pracował Stefan Ciszewski. Architektura fabryczna*
- mgr Bogna Derkowska-Kostkowska
- *Klub Sportowy „Ciszewski”* - mgr Rafał Kubiak
- *Pamięć o Stefanie Ciszewskim w przestrzeni miejskiej Bydgoszczy* - dr Agnieszka Wysocka
- *Początki przemysłu maszyn elektrycznych (do 1939 r.)* - Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski
- *Kazimierz Szpoński (1887-1966) twórca FAE - w latach 1919-1923 w spółce ze Stefanem Ciszewskim*
- Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski

Konferencję poprowadzi dr Sławomir Łaniecki

- (Biblioteka UKW), Pełnomocnik Wojewody Kujawsko-Pomorskiego do Spraw Dziedzictwa Historycznego

Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
Bydgoszcz, ul. K. Szymanowskiego 3, aula - I piętro

W przeddzień Konferencji odbyło się posiedzenie Centralnej Komisji Historycznej SEP pod przewodnictwem kol. Piotra Szymczaka. Na miejscu byli obecni koledzy z oddziałów gdańskiego, kaliskiego, tarnobrzeskiego i bydgoskiego. Telekonferencyjnie dołączyło grono 14 uczestników.

*opracowanie:
wiceprezes Zarządu Oddziału Bydgoskiego SEP
przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
mgr inż. Janusz Nowastowski*

Fenomen Bydgoszczy: tu się produkuje dobra konsumpcyjne

- 1961: „Znaczna część potencjału produkcyjnego przedsiębiorstw przemysłu kluczowego jest nastawiona na wywarzanie środków produkcji – maszyn, narzędzi, urządzeń i części niezbędnych dla zabezpieczenia prawidłowego rozwoju gospodarki narodowej – jak i środków produkcji przeznaczonych na eksport”.
- W 1978 roku pod względem wypracowanej wartości produkcji globalnej przez przemysł Bydgoszczy na pierwszym miejscu znajdował się przemysł elektromaszynowy, który skupiał między innymi produkcję rowerów i motorowerów oraz produkcja radioodbiorników tranzystorowych. Jego udział w ogólnej wartości produkcji globalnej przemysłu Bydgoszczy wynosił 49%. Na kolejnych miejscach znalazły się gąsienice (23,8%), spożywcza (11,0%), leki, w tym przemysł odzieżowy i obuwia (8,6%) i drewno-papiernicza (5,5%).

**UNIWERSYTET
KAZIMIERZA WIELKIEGO
W BYDGOSZCZY**

**Umiejętności
Kreatywność
Wiedza**

www.ukw.edu.pl

**STOWARZYSZENIE
ELEKTRYKÓW
POLSKICH**

SEP

ODDZIAŁ BYDGOSKI
Im. prof. Antonia Hoffmanna
ul. Krzywatoła Górowskiego 6
85-030 Bydgoszcz

Biurowo - pokój 107
Sala szkoleniowa - pokój 106

**SZKOLENIA
EGZAMINY KWALIFIKACYJNE**
na świadectwa kwalifikacyjne
w grupach: 01 - elektrycy
02 - cieplarniacy
03 - spawalnicy
w zakresie: 0 - spawalnictwo
1 - elektrycy

www.bydgoszcz.sep.com.pl
e-mail: biuro@bydgoszcz.sep.com.pl
tel. +48 52 678 870

Fenomen Bydgoszczy: tu się produkuje dobra konsumpcyjne

- 1961: „Znaczna część potencjału produkcyjnego przedsiębiorstw przemysłu kluczowego jest nastawiona na wytwarzanie środków produkcji – maszyn, różnego rodzaju urządzeń i części niezbędnych dla zabezpieczenia prawidłowego rozwoju gospodarki narodowej – jak i środków produkcji przeznaczonych na eksport”.
- W 1978 roku pod względem wypracowanej wartości produkcji globalnej przez przemysł Bydgoszczy na pierwszym miejscu znajdował się przemysł elektromaszynowy, który skupiał między innymi producentów rowerów i motorowerów oraz producenta radiodiodników tranzystorowych. Jego udział w ogólnej wartości produkcji globalnej przemysłu Bydgoszczy wynosił 49%. Na kolejnych miejscach znalazły się gałęzie: chemiczna (21,4%), spożywcza (11,0%), lekka, w tym przemysł odzieżowy i obuwniczy (9,0%), drzewno-papierniczy (5,5%).

WPIE

